

GOVOR ZA MINISTRA
Sejem DOM 2006, Delavnica:
»Živimo in gradimo z lesom – včeraj, danes, jutri«

Spoštovani,

vesel sem, da ste me na današnje delavnice povabili kot slavnostnega govornika. Zavedam se namreč, da je lesna panoga pomembno prispeva h gospodarstvu Slovenije, saj sodi v tretjino najpomembnejših slovenskih industrijskih panog. Zavedam se tudi, da je bila v prejšnjem desetletju lesna industrija v težkem gospodarskem položaju in da je prvo, na kar so v lesni panogi pomislili, kako bi proizvodnjo lesa ohranili, povečali, racionalizirali, preoblikovali... , vendar sem prepričan, da je bil narejen pomemben kakovosten korak takrat, ko so se začeli zavedati pomena ekoloških investicij. Sonaravni način proizvodnje je namreč čedalje bolj pomemben atribut za zagotavljanje konkurenčne prednosti in uvrščanja proizvodov v višje cenovne razrede.

Medtem, ko zaskrbljenost marsikje povzroča tudi izčrpavanje tropskih gozdov, v Sloveniji sečnja v gozdu ne doseže niti polovice letnega prirastka lesne mase. To ima svoje prednosti. Gozd in raba lesa imata številne neposredne in posredne pozitivne vplive na okolje. Izjemno pomembna je akumulacija ogljikovega dioksida v gozdovih. Zaradi načrtnega povečevanja lesnih zalog v gozdovih priznajo Sloveniji v okviru Kjotskega protokola ponor 1,3 Mt ogljikovega dioksida letno, pri čemer ocenjujemo, da je ponor še bistveno višji. Raba lesa zmanjšuje emisije ogljikovega dioksida tako zaradi nadomeščanja fosilnih goriv kot tudi zaradi akumulacije ogljikovega dioksida v lesnih izdelkih.

Po drugi strani pa bi lahko bila realizacija del v gozdovih višja. Ovire za slabšo realizacijo so tako socialnega, ekonomskega, kot tudi okoljskega izvora. Med socialne bi lahko prišteli razdrobljeno zasebno posest in starostna ter zaposlitveno strukturo lastnikov gozdov, med ekonomske visoke stroške gozdne proizvodnje, neopremljenost in neusposobljenost za delo v gozdu in visoke investicijske stroške za sodobno opremo ter delovne stroje za delo v gozdu, med okoljske pa terenske in ostale razmere v gozdovih ter različne omejitve pri gospodarjenju z njimi.

Prednost lesa je, da je obnovljiv vir, prav tako pa obdelava lesa zahteva v primerjavi z drugimi sektorji razmeroma malo energije.

Energija je ključnega pomena tako za države Unije kot seveda tudi za Slovenijo. Pomaga pri doseganju razvojnih ciljev, kot so rast, nova delovna mesta in trajnostni razvoj okolja. Zanesljiva oskrba z energijo ob nenehni gospodarski rasti in vse večjem poudarku na varstvu in ohranjanju naravnega okolja je bistvena sestavina današnjih razvojnih programov energetske oskrbe in porabe večine držav. Skupno načrtovanje energetske politike temelji na upoštevanju prestrukturiranja gospodarstva, prilagajanju višjim realnim cenam energije in programu učinkovite rabe energije. Potrebni pa sta večja raznovrstnost primarnih virov energije in ekonomska raba končne energije s čim manjšimi posledicami za naravno okolje.

Zato so si države Povezave zadale ambiciozne cilje:

- bistveno povečati delež obnovljivih virov energije v bruto porabi energije in proizvodnje električne energije iz obnovljivih virov energije,
- doseči prihranke energije pri ogrevanju, klimatizaciji, vroči vodi in razsvetljavi ter
- povečevati delež biogoriv v transportu.

Slovenija se kot nova članica zaveda izjemne pomembnosti doseganja strateških ciljev energetske politike Evropske unije, to je: zanesljivosti energetske oskrbe, konkurenčnosti energetskih trgov in še posebej čim manjšega vpliva energije na okolje. Ob tem pa niso zanemarljivi tudi pozitivni vplivi trajnostnega energetskega razvoja na tehnološki razvoj energetske opreme in storitev, regionalni razvoj in zaposlovanje.

Ti strateški cilji so nas vodili pri pripravi Nacionalnega energetskega programa, ki ga je slovenski parlament sprejel aprilu leta 2004. Pri oblikovanju energetskega programa so bili upoštevani tudi ambiciozni cilji Republike Slovenije glede zniževanja emisij toplogrednih plinov.

V Nacionalnem energetskega programu so postavljeni trije strateški cilji trajnostnega razvoja Slovenije na področju energije: zanesljivost oskrbe z energijo, konkurenčnost energetskega sektorja in obvladovanje negativnih vplivov energetike na okolje. Zaradi članstva v Uniji so bile pri oblikovanju programa upoštevane tudi strategije, akcijski načrti, direktive in drugi dokumenti, kakor tudi naše obveznosti, ki izhajajo iz Kjotskega protokola.

Naj povzamem strateške cilje Nacionalnega energetskega programa na področju trajnostnega energetskega razvoja:

- prvi cilj je znatno povečanje učinkovitosti rabe končne energije,
- drugi cilj je podvojitev deleža električne energije iz soprodukcije iz leta 2000 do leta 2010,
- tretji pomemben cilj je dvig deleža obnovljivih virov energije.

Glede varstva okolja predstavlja še največji izziv zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, ki je s pričetkom veljavnosti Kjotskega protokola postalo naša zaveza tudi z vidika mednarodnega prava. K tem emisijam skoraj 80 odstotkov prispeva energetika. Zato je za doseganje kjotskega cilja, to je zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 8 odstotkov do leta 2010, ključnega pomena čim večja uporaba fosilnih goriv z nizko vsebnostjo ogljika, učinkovito ravnanje z energijo v celotni energijski verigi in čim večja uporaba obnovljivih virov energije, ki morajo imeti prednost pri investicijskih odločitvah pred večjo uporabo fosilnih goriv.

Največja prednost lesnih odpadkov je, da jih je mogoče uporabiti za izdelavo raznih plošč in embalažnega materiala ali kot gorivo. Mnoga lesna podjetja izkoriščajo svoje lesne odpadke za ogrevanje.

Evropska komisija je pripravila akcijski načrt za biomaso v širšem smislu celostne in skladne energetske politike, in zlasti spodbujanja rabe obnovljivih virov energije. Načrt je samo eden od ukrepov, ki so potrebni za doseganje zgoraj določenih ciljev, vendar zelo pomemben, saj biomasa predstavlja trenutno približno polovico

uporabljene obnovljive energije na nivoju Unije. Akcijski načrt za biomaso je prvi usklajeni korak. Določa ukrepe za spodbujanje rabe biomase pri ogrevanju, pridobivanju električne energije in na področju prevoza, obravnavani bodo medsektorski ukrepi, ki vplivajo na oskrbo, ter financiranje in raziskave v zvezi z biomaso.

Tudi Slovenija sodeluje pri pripravi akcijskega načrta za biomaso. Ugotavljamo, da je vprašanje izrazito medresorsko prepleteno, zato bi bila za ureditev smiselnega in učinkovitega izkoriščanja biomase potrebna najbrž že kar ustanovitev medresorske delovne skupine.

Pri odločanju o spodbujanju rabe lesa je pomembno poznavanje potencialov v smislu trajnostnega zagotavljanja lesa kot surovine za industrijo in energetske rabe. Poznavanje in upoštevanje dejavnikov je pomembno pri načrtovanju lokalnega ali regionalnega razvoja, iskanju možnosti za ustvarjanje novih delovnih mest, razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah in načrtovanju prihodnjega razvoja sektorjev oziroma dejavnosti, ki so povezane z lesom kot surovino.

Spoštovani,

končam lahko z ugotovitvijo, da imamo v Sloveniji dovolj lesa za pokrivanje trenutnih potreb. Del potencialov iz gozdov pa še vedno ostaja neizkoriščen. Zaradi rasti cen fosilnih goriv se poraba lesa v energetske namene v Sloveniji povečuje, prav tako pa se povečuje tudi izvoz lesa v sosednje države. Za povečano trajnostno in učinkovito rabo lesa v energetske namene potrebujemo nacionalni program rabe lesne biomase, ki bi temeljil na realnih ocenah potencialov lesa iz različnih virov ter na ocenah trenutne rabe lesa v panogah, ki so vezane na les kot surovino.

Naša država ima enako dobre ali celo boljše naravne potenciale za izkoriščanje lesa, kot druge evropske države. Les je okolju prijazna surovina, ki bi jo morali v največji možni meri predelati in uporabiti doma kot surovino za lesno-predelovalno industrijo in kot vir energije. K temu cilju bom kot minister za okolje usmerjal svoja prizadevanja.